

Брой 11

ИНФОРМАЦИОНЕН
БЮЛЕТЕН

2001

Четете:

- 5 стр. _____
ФИНАНСИРАЩИТЕ
ПРОГРАМИ НА ФРМС
- КЪДЕ, КОГА, КАКВО И КАК
6/7 стр. _____
ОТЗИВИ ПО ПОВОД ДОКЛАДА
НА СМЕТНАТА ПАЛАТА ЗА
РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ
ПРОВЕРКАТА
НА ИМУЩЕСТВОТО
НА ОБЩИНИТЕ,
ОКТОМВРИ 2001 г.
8 стр. _____
Из Управленската програма
на Правителството
на Република България
ИНФРАСТРУКТУРА,
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
И БЛАГОУСТРОЙСТВО
9 стр. _____
ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ ЕДНО
РАБОТНО ПЪТУВАНЕ:
АКЦЕНТЪТ Е ВЪРХУ
РАЗВИТИЕТО
НА ЧОВЕШКИЯ РЕСУРС
12 стр. _____
ПРОЕКТЪТ „РАЗВИТИЕ НА
ПАРТНЬОРСТВОТО МЕЖДУ
ГРАЖДАНИ И МЕСТНА ВЛАСТ
В ОБЩИНА ЕЛЕНА“
13 стр. _____
РАБОТА В МРЕЖА ЗА
ЕВРОПЕЙСКА ИНТЕГРАЦИЯ
11/15 стр. _____
ЗА МЕСТНАТА ВЛАСТ ...
16 стр. _____
КАЛЕНДАР

СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ НА ОБЩИНИТЕ - ПОДХОДИ И ПЕРСПЕКТИВИ

В практиката на общините спорът „за“ или „против“ стопанската дейност се появява винаги, когато започне дискусия за цената на общинските услуги. Оказва се, че всички общински услуги имат социален характер - и градския транспорт, и водоснабдяването, топлофикацията, чистотата и т.н. Това изисква поддържане на цените на „достъпно“ ниво, свързано с покупателната способност на „преобладаващата част“ от населението. Като следствие се оформят няколко резултативни състояния:

- липса на възможност за развитие на частния сектор в съответното направление;
- декапитализация на съответната общинска фирма;
- структурно дебалансиране на пазара на съответната услуга.

ДВЕТЕ ТЕЗИ

ТЕЗА 1: ОБЩИНАТА СЛЕДВА ДА СЕ ЗАНИМАВА СЪС СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Според тази гледна точка в практиката съществува много тясна връзка между общината и националното стопанство. За разлика от държавата (централната власт), която има повече нормативни функции, свързани със създаването и поддържането на общите рамкови условия, при общината преобладава непосредствената стопанска проява¹. Докато приходите на централната власт се базират на данъци върху потреблението (ДДС, акцизи, мита), приходите, необходими за покриване на разходите на

**Александър
Михайлов**

**Главен експерт,
„Анализи и прогнози“, Столична община**

Стопанска дейност е онази:

1. при която се произвеждат и предоставят стоки срещу заплащане;
2. която се извършва с цел печалба;
3. при която обективно приходите могат да покриват разходите.

По: Гражданско право - Обща част, Георги Стефанов, София 1995.

Не са стопанска дейност:

- ◆ дарения, дарения с тежести;
- ◆ приемане на наследство;
- ◆ придобиване на права по давност;
- ◆ постъпления от членски внос;
- ◆ продажба на дълготрайни материални активи, когато са били притежавани не по-малко от една година;
- ◆ сделки, при които едната страна купува или използва продукти или услуги за лични нужди, а не за препродажба или производство;
- ◆ възмездни сделки, при които стойността на полученото е със значително по-голяма стойност от тази на предоставеното по същата сделка
- ◆ възмездни сделки, при които стойността на предоставеното е със значително по-голяма стойност от тази на полученото.

общинските функции, имат ясно изразен **стопански** характер (данъци върху доходите и печалбата).

Подкрепят тезата за стопанската инициатива на общината и следните аргументи:

- общинските фирми работят в социална полза, а не за печалба - социалната политика има приоритет;
- за хората е все едно какъв е монополът - частен или общински;
- общинските монополни фирми разширяват потреблението и улесняват разпределението на стопанските продукти - ниските цени и масовата консумация води до стабилни и достатъчни приходи на общината.

ТЕЗА 2: ОБЩИНАТА НЕ СЛЕДВА ДА СЕ ЗАНИМАВА СЪС СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Аргументите, свързани с **противоположната теза**, са основани преди всичко на либералните разбирания за света. Участието на общината се схваща като фактор, влияещ отрицателно на свободната икономическа инициатива, чрез използване на колективни ресурси, осъществяване на социална политика чрез цените, създаване на нелоялна конкуренция и т.н. В по-изчистен вариант тезите имат следния вид:

- при общинските фирми (предприятия) се смесват власт и бизнес;
- общинските фирми (предприятия) са бюрократични гнезда;
- общинските фирми са нелоялни конкуренти на частната инициатива;
- при търсене постигането на социални цели се получава дългосрочна загуба на общински ресурси.

ПРАВНА РАМКА НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ НА ОБЩИНИТЕ

Законът за общинската собственост (ЗОС) дава две възможни форми за осъществяване стопанската дейност на общината²:

- **чрез еднолични търговски дружества с общинско имущество** (където общината е собственик на целия капитал) **или чрез търговски дружества с общинско участие** (т.нар. „смесени дружества“, в които общината е съсобственик на капитала, заедно с трети лица). Търговските дружества са юридически лица различни от общината. Общината е отделила част от имуществото си и го е внесла в съответното дружество. В този случай вноската на общината престава да бъде общинска собственост, подчинена на режима на ЗОС, и се трансформира в общинска „капиталова“ собственост (дялово или акционерно участие на общината), подвластна на разпоредбите на Търговския закон.

- **самостоятелно - чрез общински предприятия.** Общинското предприятие е специализирано звено на общината за управление на общинско имущество за задоволяване на населението и за осигуряване изпълнението на общински дейности и свързаните с това доставки на стоки и извършване на услуги. Самото предприятие не е самостоятелно юридическо лице, а действа под шапката на юридическото лице - съответната община.

ДВА ПОДХОДА НА ОБЩИНАТА

В съвременните наръчници за повишаване на общинската ефективност се считат за възможни два подхода на общината към стопанската дейност (бизнеса):

◆ **косвен** - когато се набляга повече на услугите, които общинските действия оказват на частния бизнес;

◆ **пряко влияние** - когато общината участва пряко в стопанския живот.

Първият подход е приет в повечето развити страни, а вторият - в по-южните европейски страни, и (естествено?!) в посткомунистическия свят. Българските закони са по-благоприятни от съответните нормативни актове на страните членки на Европейския съюз. Счита се, че невъзможността за „пълно финансово осигуряване“ на общините е достатъчно основание за даване на „зелена светлина“ пред общинския бизнес. Това, че българските общини са във финансова криза, е аргумент да им се даде възможност да използват своето имущество, дори по нетрадиционен начин, за да запълнят бюджетните си празнини. Следователно общините в България могат да осъществяват „търговска дейност“ по смисъла на Търговския закон с идеята, че тази дейност ще генерира собствени приходоизточници, които ще напълнят общинския бюджет и ще поразтоварят държавата от задължението да предоставя субсидии на местните общности.

ОБЩИНСКИ ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА

Вече подчертахме, че „либералното“ (?) национално законодателство³ дава възможност на общините да извършват стопанска дейност, и като следствие - голяма част от общинските дейности се извършват от звена на общините, преобразувани в търговски дружества, работещи на принципите на частния предприемачески бизнес. Процесът на институционални промени от бюджетни предприятия в еднолични търговски дружества с ограничена отговорност или еднолични акционерни дружества може да обхване не само сферата на комуналната дейност. Налице са практически решения и в създаването на охранителни фирми, банки, застрахователни дружества, управлението на общински имоти и др. Вече уточнихме, че стопанската дейност на общините в България е необходима реакция на тежкото им финансово състояние и е насочена към използване на нетрадиционни форми за допълнителни бюджетни приходоизточници. Точно тази теза обаче е **тотално невярна**. Ако може да

се намери само една дума, която концентрирано изразява целта на стопанската дейност на общините чрез създаване на общински търговски дружества, то тази дума е „**заобикаляне**“.

1. На практика, основният стремеж на общините е да се намери начин за **заобикаляне** на бюджета. Този подход е стратегическа реакция срещу централизма в държавата, както и срещу политиката на централната власт на директно регулиране на местните финанси. Основният принцип на общинските бюджети - „всички приходи служат за покриване на всички разходи“ - не дава възможност за упражняване на автономна общинска финансова политика и за увеличаване ефикасността от общинското финансиране.

2. От друга страна, наличието на отделени от общината, но все пак общински структури дава предимства също и при **заобикаляне** на законовите процедури по възлагане на общинските дейности (а оттам и финансирането на тези дейности). Елиминирането на конкурентния подход при изразходване на общински средства чрез общински структури е също така и лост за повишаване на влиянието на политическите кръгове, близки до властта.

3. На трето място, се **заобикалят** и ограниченията, свързани с недостатъчния размер на възнагажденията на общинските служители, т. е. увеличаване на тяхната мотивация. Редица общински дейности в същността си се нуждаят от предприемачески дух и иновации, които не могат да бъдат реализирани на основата на политика по отношение на доходите, регламентирана на национално равнище. Статутът на търговско дружество позволява избягване от регулацията.

4. **Заобикалят** се и ограниченията, свързани със заплащане на местните политици - партийни функционери и/или общински съветници. След като ЗМСМА забранява заплащането труда на общинските съветници, в техен интерес е създаването на общински търговски дружества, в чийто съвети на директорите (бордове) да участват.

5. Следващото **заобикаляне** се отнася до нивото на обществен контрол и на прозрачност - търговското дружество може да има „търговски“ тайни.

6. С участието на общините в стопанска дейност се **заобикалят** ограниченията за кредитиране, пред които са изправени общините. По този начин може да бъде

осигурено поле за иновации и модернизация на общинските дейности.

7. Освен всичко друго, този подход подпомага и ускорява приватизацията на общински дейности. Сместа от икономически, социални и властови характеристики, която имат общинските дейности, категорично се трансформира в чисто търговска дейност.

Така изброени, възможностите, които режимът на търговски дружества дава на общините, не трябва да бъдат разглеждани оценъчно и критично. Безпристрастният поглед показва, че те са „лостове“, които могат да бъдат използвани с различна цел и в различна посока, т. е. биха могли да имат и позитивен, и негативен принос в цялостната общинска политика. От една страна, това означава много внимателен избор при използването им, а от друга страна - търсене на начини за намаляване на отрицателните тенденции, които са им вътрешно присъщи. Последното може да се осъществи чрез увеличаване прозрачността при избора на ръководствата на общинските дружества, в тяхната дейност и т. н.

Участието на общината в смесени дружества е свързано с възможността да се използват механизмите на обществено-частното партньорство. В тези случаи общината трябва да обърне особено внимание на гарантиране на интересите си. Наскоро Столична община прие Стратегия за участието на общината в смесени дружества. Смесеното дружество е търговско дружество от затворен тип, учредено с участието на общината и с оглед на личността на нейния партньор, в което броят на съдружниците (акционерите) не превишава трима и дяловете (акциите) не подлежат на свободно прехвърляне нито между съдружниците (акционерите), нито на трети лица. Целите, които общината може да постигне при използване механизмите на смесените дружества, са:

- реализация на определен инвестиционен проект, насочен към местното икономическо развитие;
- изграждане на обекти, които не могат да се финансират от общинския бюджет;
- ангажиране на работна ръка и местни производствени мощности;
- привличане на финансови ресурси в местната икономика;
- създаване на предпоставки за последващо привличане на стратегически инвеститори;
- благоприятни вторични данъчни ефекти;
- оползотворяване на конкретни общински обекти или имоти.

ПРИНЦИПИ НА ОТНОШЕНИЯТА „МЕСТНА ВЛАСТ - БИЗНЕС“

Основната теза, която следва да бъде провеждана като общинска политика, е: **ограничаване на директния ангажимент на общината в стопански дейности и насочване усилията в политика за местно икономическо развитие**. Икономическото развитие е извънредно важно за всяка община, доколкото то е основа за добрия стандарт при осъществяване на общинските функции. Докато целта при следване на програми за икономическо развитие е генериране на богатство, органите на местната власт не бива да се разглеждат като основен инвеститор. Според Майкъл Портьър, автор на „Конкурентните предимства на нациите“, ролята на властта се състои в това да увеличава това, което съществува, а не да създава нещо, което не съществува⁴. Следователно властта играе критична роля при създаването на благоприятна инвестиционна среда - среда, в която частните инвеститори могат да очакват разумна възвръщаемост на инвестициите си и гражданите могат да осигурят по-добро качество на живота си чрез подобрени трудови възможности. За създаване на подобна среда общините следва да фокусират вниманието си върху физическите, трудови и финансови ресурси. Целта им е да подобрят производственото използване на пространството, производителността на труда и ефективното използване на финансовите ресурси, за създаване на по-благоприятен инвестиционен климат. В много случаи местното икономическо развитие е хибридна сфера, която се основава на икономическите и финансови принципи, принципите на планирането, публичната администрация, местното самоуправление и пространствената география за постигане на крайната цел - увеличаване богатството на общината.

Независимо от това какви форми на местно икономическо развитие на общината бъдат избрани, важното е да се спазват следните принципи:

- съвместни действия на всички заинтересовани страни;
- осигуряване на условия за широко гражданско участие;
- пълна прозрачност;
- пазарна ориентация.

Само комплексното спазване на тези принципи може да осигури успех на устойчивото развитие на общините в интерес на тяхното население.

1. Чолаков Станчо. Наука за общинското самоуправление, София 1936.
2. вж. Ковачев, Савин. Стопанската дейност на общините. ФРМС. София.
3. Отново стигаме до въпроса за децентрализацията. Явно за централната власт е по-добре да даде свободи на общините в неприсъщи за тях сфери, отколкото да допусне нарушаване на регулаторния монопол, като даде властови правомощия - например нормативни, силови и фискални права.
4. Портьър, Майкъл (1990). Конкурентни предимства на нациите, Свободен Печат: Ню Йорк.

ФИНАНСИРАЩИТЕ ПРОГРАМИ НА ФРМС - КЪДЕ, КОГА, КАКВО И КАК

В последните есенни дни на октомври и началото на ноември екипът на ФРМС посрещна едно от големите предизвикателства по новата си тригодишна програма, финансирана от ААМР - стартът на програма „**Подобряване обслужването на гражданите**“. Програмата е естествено продължение на досегашните усилия на ФРМС за подобряване обслужването на гражданите чрез изграждане на центрове за услуги и информация на гражданите (ЦУИГ) в български общини. В рамките на програма „Дунавска инициатива“ през 2000 - 2001 г. бяха изградени 5 центъра в градовете Видин, Козлодуй, Свищов, Силистра и Русе. Отчитайки изграждането и първите месеци от функционирането им като безспорен успех и опит, който има смисъл да бъде мултиплициран и в други общини в страната, ФРМС осигури финансиране от ААМР в размер на 420 000 щатски долара за създаване на нови центрове и подобряване на технологичното равнище и броя услуги в съществуващите. ФРМС е първата организация, която осъществява подобна програма в национален мащаб.

През октомври приключи процедурата по оценка на проекти на регионални асоциации на местните власти в България за следващите две години в рамките на финансиращата програма на ФРМС и ААМР. Както вече съобщихме, първото споразумение за финансиране бе подписано между ФРМС и РАО „Тракия“ - Стара Загора. Бе взето решение програмата да финансира проекти на Асоциацията на родопските общини, Регионалното сдружение на общини „Марица“ - Хасково, Асоциацията на българските черноморски общини - Варна и Асоциацията на Дунавските общини „Дунав“ - Белене. В рамките на проектите ще продължи осъществяването на експертна и техническа помощ на общините членки, ще се проведат конкретни местни инициативи, както и обучения на общински служители и инициативи, насочени към увеличаване на прозрачността в дейността на местните власти, гражданското участие и насърчаване участието на жените в местното самоуправление.

От 23 октомври до 2 ноември екип на ФРМС проведе общо 7 срещи в цялата страна за представяне на програмата и предоставяне на консултации на представители на заинтересованите общини. Регионалните срещи се проведоха в Благоевград, Видин, Сливен, Стара Загора, Русе, Добрич и Габрово. Проявеният към

програмата интерес бе изключително голям - **консултативните и информационни срещи бяха посетени от представители на общо 133 български общини.**

Подборът на общините домакини не бе случаен. Ползвайки опита си до момента, Фондацията за реформа в местното самоуправление прецени, че ефектът от разяснителните срещи по отношение подпомагане представителите на общини да вникнат в принципите на функциониране на центровете, както и в технологичните стъпки и потребности при изграждането им ще се умножи, ако участниците опознаят принципите на функциониране на вече съществуващи в България ЦУИГ. Именно затова ФРМС се обърна с молба за домакинство към 7-те общини, представени в Екипа по новаторски практики в местното самоуправление, и с любезното им съдействие предостави на участниците в срещите възможност да посетят действащите в тях центрове. Служителите в общинските центрове допринесоха значимо за качеството на информационната кампания по Програмата на ФРМС, като в реална обстановка отговори на конкретни въпроси.

Срокът за подаване на проектопредложенията е **10 декември 2001 г.** Отчитайки проявения до момента интерес, ФРМС очаква за финансиране по програмата да се състезават силно конкурентни проекти. Пожелаваме на всички участници успех! ◆

За представяне на Програма „Дунавска инициатива 2“ на ФРМС и ААМР от 25 октомври до 7 ноември бяха проведени 4 регионални срещи в градовете Монтана, Видин, Силистра и Плевен. Срещите преминаха при голям интерес от страна на включилите се 22 общини. Представителите на ФРМС се постараха да отговорят изчерпателно на всички зададени въпроси. Консултациите по програмата ще бъдат предоставяни и в периода 26.11. до 06.12.2001 г.

ОТЗИВИ ПО ПОВОД ДОКЛАДА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕРКАТА НА ИМУЩЕСТВОТО НА ОБЩИНИТЕ, ОКТОМВРИ 2001 г.

Д-р БОРИСЛАВ БОРИСОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДУНАВСКИ ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ И РАЗВИТИЕ, СВИЩОВ, ЧЛЕН НА УС НА АСОЦИАЦИЯТА НА ФИНАНСИСТИТЕ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР:

Докладът на Сметната палата е доста подробен и, макар и репрезентативен (на 52 общини), обхваща почти всички важни проблеми и пропуски, които съществуват по отношение управлението на собствеността във всички 263 общини. Доста подробно е разгледана практиката в основните направления на управлението на собствеността - актуване и застраховане на общинските имоти, отдаване под наем и на концесия, управление на общинското участие в капитала на търговските дружества, продажби и приватизация на общинско имущество, отчетност и контрол на общинското имущество. От целия спектър на проблемите извън ползрението на проверките е останал въпросът за незаконното строителство.

Изводите и препоръките, които Сметната палата прави за подобряване на управлението на имуществото в общините, са в съответствие с действащите нормативни документи и по мое мнение вече са изпълнени или се изпълняват от адресатите им.

Докладът на Сметната палата е повод да се направят някои изводи за проблемите на общините, свързани с управлението на имуществото, които са извън правомощията на самите общини и касаят по-скоро взаимодействието с други държавни органи или други юридически субекти. Като такива аз виждам следните:

1. Общините срещат големи трудности по отношение изясняването на съсобствеността между общината и държавата, частни собственици и кооперации, които невинаги имат изрядна документация за своето участие в имуществото.

2. Голям е проблемът със самонастаняването в общински сгради, които стоят необитаеми поради неатрактивния им вид и въпреки неколкочкратното им предлагане за продажба не са намерили купувачи. Процедурата за продажба на такива сгради трябва да бъде облекчена, а не по общия ред, който изисква актуални пазарни оценки, срокове за провеждане на търгове и др. под., които утежняват продажбата им.

3. Средствата по фонд „Жилищно строителство“ са крайно недостатъчни за нормално поддържане на жилищния фонд и от година на година намаляват поради продажбата на голяма част от общинските жилища. Заделянето на средства от общите приходи на бюджета за тази цел е невъзможно поради техния недостиг и това обрича фонда на постепенно разрушаване.

4. Базата за наемните цени, определени по Глава IV на ППЗДС, е висока за някои населени места и това води до отказване на наематели и неизползване на собствеността.

5. На места териториалните данъчни служби отказват да приемат декларациите по чл. 14 и чл. 17 на ЗМДТ за имотите - общинска собственост, ако същите са подадени от кметствата, с мотива, че те не са юридически лица. Самият факт, че кметствата са данъчно регистрирани, би трябвало да им дава възможност да подават такива декларации и да водят на отчет общинската собственост, която е на тяхна територия, което би повишило и мотивацията им за нейното правилно стопанисване. Това, разбира се, не означава, че тези имоти няма да се водят на отчет от службите „Общинска собственост“ или че се променя техният статут.

6. Приходите от продажбата на общинското имущество се третира като стопанска дейност и се облагат с данък. Те са разчетени като собствени неданъчни приходи и влизат в бюджета в пълния им размер. Заплащането на данък върху тези сделки е неправилно, тъй като продажбата на общински имоти не е предметът на дейност на една община.

7. Чл. 6 и свързаният с него чл. 4 ал. 3 от Закона за обществените поръчки трябва да се тълкува по-широко и да не задължава общините да спазват изискванията на този закон, когато изпълнителят на поръчката е дружество с преобладаващо участие на възложителя. Това положение ще бъде в съответствие и с чл. 51, 52 и 53 от ЗОС, където се казва, че стопанската дейност на общините се осъществява чрез еднолични търговски дружества с общинско имущество или търговски дружества с общинско участие.

8. Редица общини нямат свои методики за следприватизационен контрол. Там, където има такива методики, същест-

Докладът на Сметната палата е повод да се направят някои изводи за проблемите на общините, свързани с управлението на имуществото, които са извън правомощията на самите общини и касаят по-скоро взаимодействието с други държавни органи или

вува проблем с упражняването на контрол върху предмета на дейност на купувача, тъй като той се удостоверява само със свидетелство за актуално състояние, а на практика е възможно той да бъде променен.

9. Проблемът с предмета на дейност на търговските обекти съществува не само за приватизираните, тъй като общините издават удостоверения за регистрация на търговски обекти и за категоризация на обектите на базата на документи от други органи като напр. ХЕИ, които преценяват какъв е характерът на обекта. Често обаче той се подменя, като от напр. сладкарница се превръща в смесен магазин или от казион в заложна къща. Това ощетява общинския бюджет, тъй като тези категории търговски обекти заплащат твърде различен по размер патентен данък.

10. На повечето места Районните дирекции за национален строителен контрол, които са изградени само в областните центрове, нямат поглед върху действителното състояние на незаконното строителство в общините - необластни центрове. Те работят предимно по сигнали на граждани или на самите общини, което ограничава периметъра на тяхната дейност. Кметовете на общините също трябва да имат възможността да издават заповеди за премахване на незаконните обекти.

СУЛТАНКА МИНЧЕВА, ЗАМЕСТИК КМЕТ, ОБЩИНА ГРАД ДОБРИЧ:

Докладът за резултатите от проверките на имуществото е обективен. Според мен, за да е и резултатен, полезно би било да се анализират причините за някои от цитираните пропуски, за които вината не е само на общинските администрации и кметовете. Позволявам си да цитирам поне три от тях: първо, забавяне актуването на общинското имущество: на всички са известни утежнените процедури по деактуването с областните администрации; на второ място, проблемът със застраховане на имотите - публична общинска собственост: установените със ЗДБРБ за предходните години приоритети за разходване на бюджетните средства не позволяваха да се планират средства за целта; ще си позволя да спомена и констатираната липса на изградени звена за вътрешен контрол: неколкостранното намаляване числеността на персонала на общинските администрации с актове на МС не позволяваха изграждането им.

СТАНКА АНГЕЛОВА, ЗАМЕСТИК КМЕТ, ОБЩИНА РАЗГРАД:

Моят коментар е свързан с обективните причини, създали условия за тези констатации:

Деактуването е процедура, която зависи в по-голямата си част от областната администрация. Общинската администрация направи много през последните години по отношение на уточняване собствеността. Не са малко

случаите, когато чисто субективни отношения са причината за забавяне на определени преписки.

Управление на собствеността се оценява от контролните органи обикновено само с обема на получените средства. Не смятам, че винаги трябва да се търси фискалният ефект, защото има много други резултати, които имат голямо значение за една община: 1. в общините след приватизацията на привлекателните обекти останаха непривлекателни имоти, чийто наем не може да бъде увеличаван непрекъснато; 2. състоянието на общинските имоти не е много добро, ползвателите инвестират за преустройство, узаконяване и опазване на имота; 3. намалената покупателна способност е причина да няма конкурентност при обявяване на имотите за отдаване под наем или продажба, поради липса на интерес по няколко пъти се организират процедури, ангажираме ресурси; 4. социалният ефект да създадем работно място на някои социално слаби семейства понякога е водещ, а не размерът на наема; 5. облагането на наемите с ДДС „оскъпи“ тази услуга с 20 на сто.

Управлението на капитала в общинските търговски дружества: Да, това е резерв, има пропуски, но финансовото състояние на общините през последните години не е добро. Натрупват се задължения и това са най-вече забавени плащания към общинските търговски дружества. Вместо да ги стимулираме, ние ги използваме като безлихвени кредитори.

Счетоводната отчетност: наистина има пропуски, прилаганата отчетност на активите не е адекватна на организацията на управлението им, но причината се корени в липсата на счетоводни стандарти за бюджетните предприятия. Нормативната уредба трябва да изпреварва постигането на целите. У нас все започваме отзад - напред: първо - изискванията, после - правилата.

Застраховането на публичната общинска собственост: разходът не е много голям, но отново средствата са причина, както и прилагането на Закона за обществените поръчки. Считам, че по-големият проблем е състоянието на публичната общинска собственост в резултат на ежегодните козметични ремонти.

Не искам да оправдавам допуснатите пропуски, но в общините има много проблеми и управлението на собствеността е един от тях. Доброто в извършената проверка е, че на база констатациите всяка община анализира дейността си, прие мерки. Проверката подсказва и ни провокира да организираме работата си по-добре, вместо да търсим виновност.

Интересно какви щяха да са резултатите от аналогична проверка за управлението на държавната собственост?!

Из Управленската програма на Правителството на Република България

ИНФРАСТРУКТУРА, РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВО

VI. СТИМУЛИРАНЕ ПРОЦЕСА НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ, МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ И ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ

Цели

- Утвърждаване на съвременно административно-териториално устройство на страната и ефективно функциониращи административно-териториални единици;
- Засилване на местната демокрация и процесите на децентрализация на функции, компетенции и финанси от държавата към административно-териториалните единици;
- Развитие на местното самоуправление чрез засилване участието на гражданите, неправителствените организации и младите хора в управлението на местно ниво;
- Засилване компетентността и ефективността на местните власти и техните органи.

Задачи

- Провеждане на обществена дискусия за понатъшното развитие на административно-териториалната структура на местните власти и изграждане на второ ниво на самоуправление в съответствие с изискванията за европейската ни интеграция;
- Обсъждане на разпределението и разграничаването на функциите и правомощията между органите на държавна власт и тези на местното самоуправление;
- Увеличаване самостоятелността на местните власти чрез децентрализация на функции и определянето, планирането и разходването на финансови средства;
- Прилагане на състезателното начало при кандидатстване за целеви субсидии за инвестиционни проекти;
- Регламентиране на взаимоотношенията с Националното сдружение на общините в Република България, Фондацията за реформа в местното самоуправление, регионалните сдружения на общините и професионалните сдружения на работещите в местните власти с оглед реалното им участие в процесите на развитие на местната демокрация;
- Подобряване хоризонталната координация между комисиите в Народното събрание, Министерски съвет и министерствата за регламентиране процеса на децентрализация на функции и ресурсното им обезпечаване;
- Регламентиране на процесите за подготовка и

квалификация на кадрите в местните власти;

- Обсъждане на формите за участие на гражданите от всички слоеве на населението в процесите на развитие и управление на процесите развиващи се в административно-териториалните единици.

Действия

Краткосрочен период - до края на 2001 г.

- Решаване на конкретни въпроси по деактуване и отписване от актовете книги на държавна собственост на имоти - общинска собственост;
- Откриване на обществената дискусия по въпроса за изменение на Конституцията в частта за разширяване правомощията на общините за определяне вида и размера на местните данъци и такси;
- Регламентиране на взаимоотношенията на държавния бюджет и общините при извършването на административно-териториални промени в границите им и при създаване на нови административно-териториални единици.

Средносрочен период - до края на 2002 г.

- Обсъждане развитието на стратегията за административно-териториалното устройство на страната и нивата на самоуправление в съответствие с изискванията на ЕС и проекти за произтичащите законодателни промени;
- Организиране разработването на система за квалификация и преквалификация на кадрите в местните власти;
- Прилагане на състезателното начало при разпределение на целевите субсидии за инвестиционни проекти.

Дългосрочен период - до края на мандата

- Продължаване на процеса на децентрализация на функции от държавата към местните органи на власт;
- Приключване в основни линии изграждането на новото административно-териториално устройство на страната;
- Разработване и въвеждане на нови форми за участие на населението в местното самоуправление;
- Изграждане на цялостна система за подготовка, квалификация и преквалификация на кадри за местните власти.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ ЕДНО РАБОТНО ПЪТУВАНЕ: АКЦЕНТЪТ Е ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА ЧОВЕШКИЯ РЕСУРС*

Работно посещение на тема „Местно икономическо развитие“ на представители на българските местни власти в Унгария и Полша от 1 - 13 октомври 2001 г. бе организирано съвместно от World Learning и ФРМС с финансовата подкрепа на Американската агенция за международно развитие.

По време на двуседмичното обучение българската делегация посети икономически центрове, технологични паркове, иновационни центрове за насърчаване на предприемачеството, както и се срещна и обмени опит и идеи с експерти от областта на икономическото и регионално развитие в Унгария и в Полша. Участниците видяха успешни практики от сферата на борбата с безработицата, развитие на малките и средни предприятия, преквалификация на кадри, развитие на дългосрочни стратегии за привличане на чужди инвестиции и развитие на човешките ресурси. Като положителен резултат от работното посещение могат да се отчетат направените споразумения за бъдещо сътрудничество и партньорство между Фондация за реформа в местното самоуправление и „Прогрес консулт“ ООД, Унгария, и „СитиПроф“ ООД, Полша.

Лъчезар Росенов, кмет на Община град Добрич:

Това пътуване беше изключително полезно и много добре организирано. От българска страна беше подготвено от Фондацията за реформа в местното самоуправление, а от полска и унгарска страна две фирми след конкурс спечелиха организирането на място на това бизнес пътуване. Имаше възможност да се запознаем с местното икономическо развитие в общини и в региони в различно състояние: например в Унгария, започвайки от източната част на Унгария, която е сравнително по-зле развита и с повече проблеми, и свършвайки с териториите, които са на западната граница на Унгария в непосредствена близост с Австрия, където нещата вече са доведени до степента да не може да се разбере къде точно свършва Унгария и къде започва Австрия. По подобен начин в Полша ни бяха показани и малки общини с много малък икономически ресурс, бяхме запознати с подходите и на Краков като община и ръководство за решаване на икономическите проблеми. Беше ни показано и едно изключително разнообразие от форми и средства, които ползват местните власти в Унгария и Полша, като се започне от най-елементарното - стратегическото планиране (просто няма село в тези страни,

което да не е направило своите бизнес планове, да не е заявило себе си по някакъв начин - в Интернет, с маркетингови материали, да не си е изяснило какво точно търси) и завършим с бизнес инкубаторите, промишлените паркове, научно технологичните паркове, т. е. едно изключително разнообразие от форми и методи на местно икономическо развитие.

Запознаването ни със състоянието на общинските бюджети показва две драстични разлики спрямо положението в България. Първо, на жител от населението общините в тези страни разполагат с пъти повече пари (от четири до шест пъти). Това само по себе си е достатъчно важен показател за средствата, които държавите, които предстои да влязат в Европейския съюз, насочват към местното самоуправление. Защото не е достатъчно да бъдат отворени и затворени главите, по които преговаряме, а да бъде подготвена страната - това са преди всичко общините и хората. И друго, което е също драстична разлика, е възможността на тези общини да ползват кредити. Само ще посоча, че законът в Полша позволява общините да имат кредитна задлъжнялост в края на финансовата година в размер на 60 на сто от общите си постъпления. В България ние разполагаме с 5 на сто от собствените си приходи, т. е. в България е заложен един механизъм, в който колкото е по-бедна една община, толкова по-бедна остава.

Експертите на Инициатива Местно самоуправление, Клуб „Икономика 2000“ и на НСОРБ направиха оценка за това с какво разполагат в момента българските общини, до каква степен могат да влияят върху него и какво би могло да се направи през следващите години. Техните прогнози са, че в рамките на около пет години стъпка по стъпка - тук революции не могат да станат - бихме могли да се приближим към нормалната структура на приходната част на бюджета, която е характерна за западно-европейските страни, където местните приходи, върху които може да влияе общинският съвет със своите решения, надхвърлят 30-35 на сто.

Въпросът за самостоятелността на общините да определят своите данъци е решен фактически в цяла Европа. Това дава възможност на общините в Полша и Унгария, когато искат да привлекат инвеститори, да им дадат определени данъчни облекчения - неща, от които ние сме лишени като общини. Констатирахме и нещо друго много важно. Всеки опит в България да бъде изградена икономическа зона, в която да има привилегии, се посреща на

нож и с категоричен отказ от поредните управляващи, поради факта, че Европейският съюз не разрешавал. Ние успяхме да видим как на Унгария и на Полша Европейският съюз разрешава и в Унгария има 133, а в Полша - 40 индустриални парка, в които общини и региони се надпреварват да дават привилегии на тези, които искат да инвестират там. Нещо повече, дори и миналата година полското правителство и парламент са успели да извоюват от Европейския съюз създаването на закон, който дава привилегии на фирмите, които инвестират в индустриалните райони и паркове.

Моазес Мехмед, зам.-кмет на Община Ситово:

Като член на делегацията имах удоволствието да посетя много институции и да се запозная с опита им при формиране на местното икономическо развитие. За мен опитът на малката община бе по-значим, тъй като имах възможност да правя сравнение с моята община. Бих искала да споделя това, което видях в Община Рачеховице в Полша. Това е малка община, която се намира на около 40 км от Краков, характеризира се с развитие на селското стопанство, като най-голям е делът на овощните насаждения (ябълки) и зърнопроизводство. Създаденият План за устройство на територията е първият в района и с този механизъм се определя коя земя е обработваема и коя - не. Благодарение на този подбор са привлечени външни инвеститори, които са осигурили икономиката на района. В общината има създадено Сдружение „Рачеховице 2005“, чиято цел е да подкрепи предприемачеството и до 2005 г. да изгради бизнес инкубатор. Сто производители на ябълки са преминали курс на обучение по подготовка на земята за отглеждане на ябълкови насаждения, пълна защита и маркетинг. Двадесет от тези обучени са създали Сдружение за овощия, което е регистрирано в съда като овощарска кооперация, с много добри контакти с общината. Именно тя ги подкрепя и насърчава да излагат своя продукт на различни изложения и чрез маркетинговата стратегия те са успели да пласират стоката си на верига хипермаркети. Изводите, които си направих, са, че при нас липсва обединяване в общи проекти, липсват браншови организации на местно ниво. Бихме могли да вземем пример от тази община и да достигнем до нивото, на което са те в момента. Нашата община е отворена за такива инициативи. Проблемът тук е да се убеди населението, че обединяването в такива общи проекти, отстояването на позициите е приоритет.

Друг момент от работното посещение, от който бях много впечатлена, е колко голям е акцентът върху човешкия ресурс. В Унгария например когато стане дума за развитие на човешки ресурс, се казва „съкровището човек“, заложили са много на развитието на интелекта. Основната мисъл е, че ключов момент в развитието на икономиката е не инфраструктурата, а именно развитието

на човешкия ресурс. Цялата страна е покрита с центрове за преквалификация на кадри, които целят безработните да се върнат на пазара на труда, стопанският живот да бъде подобрен. В нашата община имаме голям процент безработица, нямаме организирани курсове за преквалификация на кадри, което може да бъде направено, базирайки се на Бюрото по труда, и по специално на Фонд „Професионална квалификация и безработица“. Основната максима на Община Ост в Унгария е „вместо помощ да дадем шанс“. Става въпрос за проект, който е реализиран с група в неравностойно социално положение, по-конкретно ромско население, което е минало такива курсове за преквалификация.

Друга тема, която много ме вълнува, откакто се върнах от това работно посещение, е маркетинговата стратегия. Мисля, че това е един много добър начин, който може да бъде приложен не само в големи общини, но и в малките общини, т. е. можем в Община Ситово да създадем маркетингова стратегия като начин за привличане на външни инвеститори. В Унгария, където дори и малките населени места имат маркетингови стратегии, основен проблем се явява вече задържането на инвеститори, не тяхното привличане. Бих искала да цитирам също един от лекторите, който сподели, че инвеститорите не са рицари на милосърдието, т. е. те биха предпочели да виждат в една община динамично развитие. А маркетингът е специфичен продукт, не може да се купи или да се пренесе от едно място на друго. Той трябва да е плод на труда на широк кръг от хора, т. е. трябва да има много добра комуникация. Мисля, че за моята община е от голямо значение създаването на една такава маркетингова стратегия и може би това би била първата стъпка към отварянето към външния инвеститор. Ако заложим на партньорство с други общини, било то съседни или по-големи общини, това ще бъде най-добрата крачка, която можем да направим. Така се процедира и в Полша, и в Унгария. Те са заложили изключително много на партньорството: местна власт - НСО или на общината с други общини. Смятам, че ролята на нестопанските организации е от много голямо значение и в никакъв случай не трябва да се пренебрегва. В нашата община все още делът на нестопанските организации е минимален. Имаме само две нестопански организации, но те не работят в обсега на местното икономическо развитие и са изцяло със социална насоченост. В момента регистрираме Информационен център за развитие на Община Ситово като НСО и това касае точно развитието на предприемачеството в района, подпомагане на предприемачите, изготвяне на проекти за местно развитие и се надявам, че това ще бъде една добра стъпка за разрешаването на много от проблемите в нашата община.

Весела Коларска, зам.-кмет, Община Монтана:

ПРОМИШЛЕНИТЕ ПАРКОВЕ И БИЗНЕС ИНКУБАТОРИТЕ В УНГАРИЯ И ПОЛША

Характерното за местното икономическо развитие в Унгария е възможността на общините да дават преференции на инвеститорите, като ги освобождават за срок от 3 до 5 г. от данъка за общините. Държавата също има свои законови механизми за данъчни облекчения и преференции за инвеститори. Това води до притока на изнесени производства от страна на големите западни концерни в Унгария. Така практически няма безработица. Тя е сведена на места до 3%, а в по-изостаналите региони е 7%. По този начин държавата събира по-малко данъци, но не плаща помощи за безработни, както и за социално слаби.

Действащите бизнес инкубатори функционират от 5 - 10 години и са много успешни. За първите две години начинаещите или стартирали вече нови фирми наемат помещения в бизнес инкубатора за 50 до 60% от пазарния наем. При по-ниски цени ползват и офис-услугите, предлагани от екипа на инкубатора. След втората година наемите растат с определена стъпка ежегодно и, когато се изравнят с пазарните и ги надскочат, фирмите сами се преместват в други помещения. Така, от една страна, се гарантират стабилни приходи за издръжка на бизнес инкубатора, а, от друга страна, се осигурява постоянен приток на нови фирми „за отглеждане“ и укрепване.

Промишлените паркове са инициатива, която все още не се среща в България. Общините предоставят собствени терени или изкупуват частни терени, изграждат инфраструктурата и регистрират общинско юридическо лице (съпоставимо с нашите дружества с ограничена отговорност), определя се екип от 1 - 2 души, постоянно назначени, и 3 до 4 консултанти. Необходимо е сред тях да има юристи, икономисти (маркетинг и мениджмънт), инженери. Задължителни са владеенето на чужд език, компютърна грамотност, както и доказан професионален опит. Доброто заплащане е препоръчително. Работата на екипа е да издирва инвеститори, да предлага площите в промишления парк и да води преговори с инвеститорите. Особено важно е при срещите със заинтересованите фирми да се представя своевременно информация за състоянието на общините - средна работна заплата, заетост, общинска стратегия, цени на земята. Препоръчително е да има преференциални цени за инвеститорите. Предпочитат се инвестициите „на зелено поле“, защото новоизградените халета са адекватни на наличните вече технологични линии.

Важни условия за инвеститорите са: географското разположение; инфраструктурата; средната работна заплата; заетостта; наличието на подходящи места за складове към съответните търговски обекти или промишлености; квалификацията на местното население; производителността на труда; традициите по отношение на

Постиженията на местните власти в Полша и Унгария са стимул за българските общинари

промишлености, развити в района; наличието на добри ресторанти и хотели; наличието на подходящи къщи за настаняване на чуждестранния инж. - технически персонал; добри училища за децата на чужденците; места за развлечения за техните съпруги; наличието на добри и бързоразработещи строителни фирми.

В Полша също има законодателна възможност за данъчни облекчения от страна на държавата и общините. И там работят успешно бизнес инкубатори. Условието обаче са по трудни - има 20% безработица, огромен административен апарат на всички нива, постоянно увеличаващ се вътрешен дефицит в бюджета. Не е докрай завършено и реструктурирането в икономиката. Честите смени на правителствата - на около година и два месеца, и мудността в извършваните реформи определено действат деструктивно на развитието на Полша.

И двете страни са постигнали напредък в усвояването на отпуснатите средства от предприемаческите фондове на ЕС. Осъществено през 1995 г. са изработили своите общински, областни и национални стратегии за регионално развитие, които са задължителното условие за отпусканите средства от ЕС. Оттам са финансирани и голяма част от бизнес инкубаторите. ◆

*Използвани са и материали от предаването „В партньорство“ от 16.10.2001 г. на програма „Хоризонт до обед“ на БНР.

ОПТИМИСТИЧНО НАЧАЛО

ЗАПОЧНА РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОЕКТ, ПОДКРЕПЕН ОТ СЪВЕТА НА ЕВРОПА И ИРЛАНДСКОТО ПРАВИТЕЛСТВО В РАМКИТЕ НА ПАКТА ЗА СТАБИЛНОСТ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА С КОНСУЛТАНТСКАТА ПОМОЩ НА ФОНДАЦИЯТА ЗА РЕФОРМА В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Христина Ковачева, ФРМС

Дилян Млъзев, кмет на Община Елена

„Преуспяваща“, „чиста“, „млада“, „привлекателна“, „спорт“, „ред и сигурност“, „културно средище“, „с повече жители“, „инвестиции“, „работа“, „образование“, „привлекателност“, „туризъм“, „водеща“ - с тези ключови думи представители на културните и образователни институции в Община Елена, на малкия и среден бизнес, млади хора, кметове и кметски наместници от общината, журналисти споделиха своите очаквания за бъдещето на родната община по време на семинар на 6 октомври 2001 г. С тази встъпителна проява стартира Проектът „Развитие на партньорството между граждани и местна власт в Община Елена“ като част от работата на Съвета на Европа в рамките на Пакта за стабилност. Водещи на семинара бяха Дилян Млъзев, кмет на Община Елена, Христина Ковачева и Богдана Шопова, ФРМС, Артеми Карпенко и Мортен Оегард, Съвет на Европа.

Експертите от Съвета на Европа посетиха Община Елена от 4 до 6 октомври 2001 г. Програмата включваше срещи с кмета на общината и Програмния екип, Общинския съвет, местни неправителствени организации, младежи, представители на медиите и бизнеса. Целта на срещите бе да се оформи цялостна картина за се-

гашното състояние на гражданската активност и възможностите за изпълнение на целите и дейностите по проекта.

Проектът е насочен към гражданите на Община Елена и цели промяна в начина на мислене и повишаване на гражданската активност. Особено внимание се обръща на младите хора като част от обществото, която в момента формира своята гражданска позиция и лесно възприема новото и прогресивно мислене. За да бъде достигната тази цел, е необходимо да бъдат изградени механизми за гражданско участие в процеса на вземане на решения от органите на местно самоуправление; да се подобри ефективността на работа на общинската администрация в частта „услуги за гражданите и информация“; да се насърчи участието на младите хора в местния обществен живот.

В рамките на проекта предстоят следните дейности:

- Провеждане на социологически проучвания за полезността и ефективността на проекта;
- Провеждане на кръгли маси и дискусии по проблемите на местното самоуправление;
- Изграждане на граждански консултативни съвети по приоритетни за общината проблеми и провеждане на техни работни срещи, дискусии и семинари;
- Провеждане на обучение на служителите от общинска администрация за работа в Центъра за информация и услуги на гражданите, което включва ефективно общуване с гражданите, компютърни умения, провеждане на анкети и проучвания на общественото мнение;
- Информирание и проучване мнението на гражданите чрез създаване на открит граждански телефон, радиопредавания, телефонни анкети и проучвания;
- Утвърждаване на статут на младежки парламент и регламентиране провеждането на Ден на младежкото самоуправление веднъж или два пъти в годината;
- Провеждане на семинари за гражданско образование на младите хора от Община Елена.

Проектът ще може да се счита за успешен, ако бъде постигнато добро взаимодействие между общинската администрация, членовете на местния парламент, неправителствените организации, младите хора и гражданите. Ефективният модел на комуникация и обратна връзка между граждани и местна власт ще оформи модела на „**учещата се община**“ според думите на независимия консултант на Съвета на Европа и преподавател по политически науки в Университета в Осло Мортен Оегард. ◆

РАБОТА В МРЕЖА ЗА ЕВРОПЕЙСКА ИНТЕГРАЦИЯ

Богдана Шопова,
Координатор
Иновационни практики/ЛОГИН,
ФРМС

На 1 и 2 ноември 2001 г. в хотел „Марица“, Пловдив, с любезното домакинство на Община Пловдив и областния управител на Пловдивска област повече от 50 представители на местните и областни администрации от цяла България участваха в семинар „Работа в мрежа за европейска интеграция“, организиран от Фондацията за реформа в местното самоуправление. Семинарът се проведе в рамките на Програма „Информационна мрежа на местните власти - ЛОГИН“ на ФРМС, с подкрепата на Институт Отворено общество и Американската агенция за международно развитие.

Целта на работната среща бе да се очертае ролята на общините в процеса на европейска интеграция и да се обсъдят възможностите за управление на информация и знания в тази област посредством работа в мрежа. Лектори във водещите теми бяха Милена Минкова, консултант по европейско право, Румяна Велинова, Институт за европейски изследвания и информация, и Димитър Киров, „Интернет общество“ България. Гинка Капитанова, изпълнителен директор на ФРМС, представи ключовата тема за работа в мрежа като ефективен начин за достигане до по-добри решения за по-кратко време, за създаване на иновации и изграждане на капацитет за работа по международни проекти. Веселина Комитска, ФРМС, разгледа електронното управление в контекста на инициативата „еЕвропа“ и европейските практики за интерактивни обществени услуги, а Богдана Шопова, ФРМС, представи ЛОГИН като действаща възможност за работа в мрежа на национално и международно ниво и насочи участниците към съдържанието на базите данни на Интернет-страницата на ФРМС <http://www.flgr.bg/>. Постоянната жива връзка с Интернет позволи демонстрация, с подкрепата на Любомир Димов, експерт ИТ, на полезни страници на европейски институции и програми за финансиране.

Участниците, повечето от които отговарят за международната дейност в своята община или област, споделиха опит и дискутираха общински инициативи за европейска интеграция и успешно международно сътрудничество. Като силно предимство бяха изтъкнати специално създадените и обучени екипи за разработване на проекти, взаимодействието с НСО, възможностите за непрекъснато усъвършенстване на общинската администрация и способността на общинския координатор на международни проекти да общува ефективно и въвлича специалисти от всички отдели в тях. Ефективен модел за международно партньорство бе представен от Антоанета Матеева, ФРМС, въз основа на

Иновационната практика „Общински център за европейска интеграция - Сливен“ с автор Нина Маринова, старши експерт „Международни дейности и евроинтеграция“ в Община Сливен, е първият носител на Наградата на ФРМС за иновационни практики на общини и техните партньори

Тенис фанелки с логото на ФРМС и ЛОГИН получиха всички иноватори

ИНОВАЦИОННИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА МАРКЕТИНГА НА ОБЩИНИТЕ ЗА НАГРАДАТА НА ФРМС

Фондацията за реформа в местното самоуправление набира иновационни практики на българските общини и техни партньори в областта на маркетинговата им политика с цел привличане на инвестиции и подкрепа на бизнеса. Наградата за споделяне на опит ще бъде връчена на семинар през февруари 2002 г. Модел за описание на иновационни практики можете да намерите в Библиотека ЛОГИН. Моля изпратете вашите практики до **15 януари 2001 г.** на Богдана Шопова, bshopova@flgr.bg За допълнителна информация се обръщайте към Ина Райчева, тел.: (02) 943 44 33, ФРМС.

опита от Програма „Техническо побратимяване“ на ФРМС. Подчертано бе, че съвместната работа с международни партньори дава възможност за трансфер на умения и опит и улеснява межкултурното разбирателство. Изтъкната бе ролята на областните администрации за предоставяне на информация за европейски програми, свързване и подпомагане на общините и лобиране пред институциите.

За първи път бе връчена Наградата на ФРМС за иновационни практики на общини и техни партньори в областта на европейската интеграция и международното сътрудничество.

В конкурса участваха 14 иновационни практики от Варна, Велико Търново, Добрич, АДО „Дунав“, Елена, Свищов, Силистра, Сливен, Стара Загора, Столична община, РАО „Тракия“ и Хасково, а извън него се представиха Община Кърджали и Община Дряново. Ценният опит и блестящата презентация на всички участници направиха избора изключително труден. Победител бе излъчен в лицето на Иновационната практика „**Общински център за европейска интеграция - Сливен**“ с автор **Нина Маринова**, старши експерт „Международни дейности и евроинтеграция“ в Община Сливен. Практиките ще бъдат публикувани в тематичен ноемврийски брой на бюлетин „Иновационни практики“ на ФРМС.

Значимо постижение на семинара бе установяването на контакти и практически насоки за съвместна работа между представители на българските общини и области, които се занимават с европейска интеграция и международни програми. **Меморандум за сътрудничество в Информационната мрежа на местните власти** (ще го публикуваме в следващия брой на бюлетина) бе създаден и подписан от участниците. Ако ви привлича работата в мрежа и желаете да се присъедините, изпратете електронно писмо до ФРМС.

На 18 и 19 октомври с любезното домакинство на Община Русе ФРМС проведе в крайдунавския град поредното заседание извън работната среда на **Екипа по новаторски практики в местното самоуправление** с участието на 17 негови членове, които бяха приветствани от Кирил Киряков, представител на ААМР и гост на срещата. След споделяне на новости от общинските центрове за услуги и информация и отзиви за стореното от екипа за разпространяване опита по подобряване обслужването на гражданите през последните три месеца бе обсъдено и планирано ФРМС да организира актуализирането на изключително популярния обучителен модул „Обслужване на гражданите“. Експерти на Програма ИМС запознаха екипа с **модел за самооценка**, който по време на втория ден на заседанието бе дискутиран и адаптиран, за да се ползва като инструмент за вътрешна оценка на ефективността на ЦУИГ. Следващото заседание на екипа е планирано за 10 - 11 януари 2002 г.

На заседание, проведено на 2 ноември 2001 г., Управителният съвет на Фондацията за реформа в местното самоуправление в състав: Лъчезар Росенов, председател на УС, и членове Младен Каменов, Емилия Панайотова, Румен Драганов, Джулия Уоткинс и Марин

Поради големия интерес ФРМС пуска в продажба второ издание на **КОМЕНТАРА НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА** с автор Савин Ковачев.

При желание за закупуване на една или повече бройки изпратете сумата по сметка на

БПБ - София № 103 099 7344

банков код 920 794 00.

На телефоните на фондацията (02) 943 44 22, 946 17 81, 944 23 50 подайте необходимите данни за издаване на фактура. (Пощенските разходи са за сметка на получателя.)

Възможно е и плащане в брой. Единична цена: 9.00 лв. При покупка на повече от 5 книги ще получите отстъпка!

Георгиев, взе единодушно следните решения:

1. УС прие нов изменен устав на ФРМС в съответствие с изискванията на ЗЮЛНС и определи фондацията като организация „за осъществяване на дейност в частна полза“ на общините и други лица, ползващи се от дейността ѝ.

2. УС взе решение за промяна на адреса на управление на гр. София, 1504, ул. „Сан Стефано“ 22 А, което бе отразено и в устава по т. 1.

3. УС реши да освободи като членове на УС по тяхно желание Георги Мишев, Михаил Щерев и Марин Георгиев и избра Белин Моллов, Савин Ковачев и Гинка Капитанова за нови членове на УС без ограничения в срока на мандата.

4. УС възложи на изпълнителния директор на ФРМС да регистрира решенията на УС, взети в това заседание, в СГС, НСИ, данъчната администрация и други институции, както се изисква по закон.

На 30 септември и 1 октомври в град Краков, Полша, се проведе вторият семинар в рамките на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа на тема „Създаването на финансово устойчива стратегия за обучение на местните власти“. Семинарът бе организиран от Съвета на Европа и Фондация за подкрепа на местната демокрация, Полша. Участниците бяха представители на национални асоциации, Министерства отговарящи за местните власти, както и неправителствени организации работещи в сферата на местното самоуправление от Албания, Босна и Херцеговина, Република Хърватска, Федерална република Югославия, Македония, Молдова, Румъния и Унгария. В началото на първия работен ден бяха представени резултатите от предишния семинар, състоял се на 29 и 30 юни в Букурещ, където участниците разработиха различни програми за обучение на местните власти. Много впечатляващо бе представянето на центровете за обучение на Полската фондация домакин. Бе споделен както положителният им 10-годишен опит в разработка на различни програми за местната администрация и създаването на центрове за обучение в повече от 15 града на страната, така и трудностите, които са срещнали в опитите им да направят тези центрове финансово устойчиви. По време на семинара участниците диску-

тираха в различни работни групи и като краен резултат от срещата бяха разработени различни модели за финансиране на центрове за обучение. Семинарите ще бъдат последвани от проект за създаване на национални структури и програми за обучение на местните власти в Албания и Македония, като през следващата година тези проекти могат да бъдат продължени в друга страна от Югоизточна Европа.

"Най-големият проблем е че държавата продължава да прехвърля отговорности на общините, които не само че не обезпечават с необходимите средства, но и съкращават числеността на служителите. Кой ще страда от съкращенията на учителите? Естествено, че пак ще се увеличи броят на децата в паралелките и после ще говорим за качествено образование. Как да осигуриш на хората добро административно обслужване, като пак намаляваш администрацията? Нали един път „оптимизирахме щата на общинските администрации (1999 г.)! Знаят ли Министерството на финансите и Министерството на държавната администрация колко от хората ще трябва за една бележка или удостоверение от кметския наместник да изминат 10-12 км, най-често пеш? А как малкото оставащи социални работници да контролират подпомаганите и помощите да се насочват към действително нуждаещите се? Ами държавата като иска да администрира, да води определена политика в образованието, здравеопазването, социалното подпомагане и т. н. и да определя численост, да поеме издръжката за тези дейности! Или да остави на общините по-голяма част от приходите, за да могат те наистина да водят своя политика. Не може да има децентрализация на власт и отговорности, докато няма финансова децентрализация. Но е по-лесно да оставиш общините да се оправят с протестиращите учители и социално подпомагани, за които няма заплати и помощи! Така и така кметът е виновен по презумпция... А като писнат учителите (справка септември 2001), държавата да им замаже очите и правителството да стане добро, защото е дало допълнително парите, които лошият кмет е похарчил за нещо друго.

Читателско мнение от интернет-форума на в. „Сега“, 24.10.01., Elbi

МЕЖДУНАРОДНИ ИНИЦИАТИВИ РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ

РЕГИОНАЛНА РАБОТНА СРЕЩА „МЕНИДЖМЪНТ НА ОБЩИНСКАТА СОБСТВЕНОСТ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ НА МЕСТНО НИВО“

ще се проведе в Будапеща от **19 до 23 ноември 2001 г.** Съветът на Европа в рамките на Пакта за стабилност за Югоизточна Европа осъществява проект на тема „Укрепване на финансовото управление и осигуряването на услуги на местно ниво“. Проектът съдържа редица инициативи и ще се осъществи с участието на Инициатива Фискална децентрализация. Средствата за регионалните инициативи са предоставени от германското правителство, а работната среща в Будапеща е третата инициатива в проекта.

Задачи на форума са:

- анализ на ключови проблеми в сферата на управление на общинските финанси, управленски инструменти за осигуряване на ефективно предоставяне на услуги на местно ниво с цел обогатяване на теоретичните знания на участниците във форума;
- обмяна на опит между участниците в работната среща по отношения на правните норми, приети в техните страни;
- установяване на основни нужди и споделяне на успешни практики, както и на начини за преодоляване на пречките и трудностите на местно ниво;
- изготвяне на предложение до местните и централни власти в Югоизточна Европа с набелязване на конкретни мерки, които могат да бъдат предприети от партньорите в рамките на Пакта за стабилност.

В работната среща ще участват кметове, общински съветници и обучители на работещите в общинските администрации с добро познаване и опит в сферата на управлението на общинската собственост и/или обществените услуги на местно ниво от Албания, Босна и Херцеговина, България, Република Хърватска, Федерална република Югославия, Гърция, Молдова, Румъния, Словения, Македония, Турция и Унгария.

календар - декември

На 6 и 7 декември в Несебър ФРМС ще проведе последния от трите семинара за общински съветници - за представители на общините от Бургаска, Варненска и Ямболска област. Темата на семинара е „Основни принципи на Закона за устройство на територията“.

От 2 до 7 декември 2001 г. в рамките на Програма за техническо побратимяване между български и американски общини делегация от Уест Карълтън в състав: Дейвид Хъмпфрис - директор „Планиране и икономическо развитие“, Рик Болтън - директор „Паркове и отдих“ и Крис Папакирк - ландшафтен архитект, ще посети Община Видин. По време на визитата ще бъде осъществено обществено обсъждане на първи вариант на идеен проект за Крайречния парк, подготвен от екипите на Уест Карълтън и Видин. Икономическите екипи на двете общини ще работят върху развитието на бизнес уеб-страницата на Община Видин, ще бъде дискутирана с бизнеса и местните банкови среди концепцията за създаване на индустриален парк и ще бъде обсъдено изготвяне на маркетингови материали, отнасящи се до общинската собственост и индустриалния парк.

Също от 2 до 7 декември 2001 г. делегация от Голдън ще посети Община Велико Търново. Акцент на посещението ще бъде обществено обсъждане на концепцията за възстановяване и развитие на терена на старото военно училище (160 кв. м в центъра на града). Екипите от Голдън и Велико Търново ще представят проекта пред експертен съвет за дискутиране. Крайна цел е внасянето на проекта за разглеждане от ОбС, когато ще бъде представен и финансовият план за управление на инфраструктурата на Община Велико Търново, разработен съвместно от партньорите.

Издание се финансира от Американската агенция за международно развитие, Вашингтон, САЩ
Главен редактор Гинка Калитанова Редакционна агенция Росица Райчева, Татяна Димитрова, Любомира Кочева
Адрес: ул. "Сан Стефано" 22 А София 1504, тел./факс: (359-2) 944 23 50, 943 44 22, 946 17 81, www.figr.bg
Печат: "Агенция Дейта" ООД, тел. 931 15 67 ISSN 1310 - 7747 figr@figr.bg

При препечатване на материали от бюлетина е необходимо предварителното съгласие на издателя

